(Nro. 68.)

GAZETA LWOWSKA.

W Piątek Nro. 35. 22. Marca 1822.

Wiadomości kraiowe.

Z *Wiednia d. 14. Marca.* — Wczoray przed południem o godzinie 11 spalono znowu publicznie w domu do tego przeznaczonym na stoku przed bramą »Stubenthor« dziesięc millionów w rewersach wykupuiacych i antycypacyynych pod dozorem i kontrollą C. K. połączonéy wykupna i umarzania deputacyi a w obecności delegowanych C. K. Kommissarzy i za pośrednictwem właściwéy Izby obrachunkowey.

Wiadomości zagraniczne.

Hiszpaniia.

Z *Madrytu d. 14. Lutego.* — Oto iest mowa, którą Król zakończył posiedzenia Stanów nadzwyczaynych: »Mości Panowie Deputowani! Doznaię naywiększey radości, gdy zapewnić mogę to dostoyne Zgromadzenie, iż środki prawne przyięte przez Stany nadzwyczayne podczas ich posiedzeń, tak ustaliły podziwienia godną budowę naszego politycznego odrodzenia się, że tylko mało ieszcze potrzebować będzie podobnych usiłowań, aby do zupełnego ukończenia została doprowadzona. — Niechcę namieniać o urządzeniu portów i cła, ni o lepszeniu przepisów w systemacie handlowym, które ułożone podług rozciągleyszéy miary, zniszczą przemycanie i dla kraiowey staranności staną się zachętą, potrzebną do oney wykształcenia. — Atoli nie mogę bez szczególnieyszéy pochwały pominąć dwóch dzieł ważnych: podziału Hiszpanii i ułożenia księgi ustaw karzących, ktorych wykonanie, iakkolwiek mogłoby bydź trudne, winni iesteśmy mądrości i gorliwości Stanów. Same imiona tych ustaw okazuią ważność tych prac obiedwóch, które za potrzebne powszechnie uznawano, a których stosowność okaże się dopiero w czasie.« — »Napełniony iestem rozkoszą, gdy poglądam na dowody charakteru Hiszpańskiego, który, stały w swoiem postanowieniu dąży nieustannie do celu naytrudnieyszego i naywięcey godnego chwały. — Mości Panowie! dzięki ludu i Moie niechay WPanom towarzyszą na prowincyie. Polegam na Waszych cnotach patryiotycznych i Waszych mądrych radach, iż przyłożycie się tam do utrzymania spokoyności publiczney i ożywienia uszanowania ku prawnym Władzom, temu iedynemu środkowi ustalenia systematu konstytucyynego, od którego sumiennego zachowywania zawisły dobro i szczęście tego szlachetnego ludu.«

Prezes odpowiedział: »N. Panie! Stany, które miały zaszczyt widzieć W. K. Mość w pośród siebie wypełniaiącego przysięgę na konstytucyię, cieszą się dzisiay, iż słyszą W. K. Mość przy uroczystem zamknięciu posiedzeń toż samo mówiącego. Powołane od przywrócenia Rządu konstytucyynego, znaią znaczenie swego urzędu, iakiego onym powierzył naród. Uprzątnąć z drogi zawady, zrównać powierzchnią, zaprowadzić potrzebne ulepszenia, pogodzić różne odnogi publicznego zarządu, położyć zaród do przyszłego szczęścia, słowem, wszystkie przedmioty, iakie tylko prawodawcy ściągnąć mogą uwagę; nadarzyły się teraźnieyszym Stanom i wszystkiego podięły się z nie zmordowaną czynnością i żywem pragnieniem, dla skutku szczęśliwego. Gorliwości i ich wytrwałości nie mogły osłabić ni trudności przedsiewzięć, ni przeszkody, iakie stawiaią teraźnieysze okoliczności, namiętności ludzi i nie pomyślności towarzyszące polityczney odmianie; przeciwnie działalność i skuteczność Stanów wzrastała z trudnościami a niezbaczaiąc z przedsiewzięty konstytucyyney drogi, udało się im, we wszystkich okolicznościach połączyć rozognioną gorliwość ku wolności z nayweiększą stałością około utrzymania publicznego porządku iako pierwszych podporę i zamiar. Stany te, gdy W. K. Mość raczyłeś zamknąc ich drugie posiedzenie prawodawcze otrzymały owo zaspokaiaiące świadectwo, na iakie tylko reprezentanci ludu zasłużyć sobie mogą u Monarchy, a kiedy zebrały się iako nadzwyczayne Stany, dla zatrudnienia się ważnemi przedmiotami, które WKMość poruczyłeś ich obradom, nie unikały ani trudów ni starań, aby odpowiedziały tak

)(

wysokiemu zaufaniu i sprawiedliwym życzeniom Narodu. — Stany pochlebiaią sobie, iż w czasach ostatnich przyłożyły się wiele do utrzymania spokoyności w Państwie podczas strasznego przesilenia, w które ie nieszczęsne pogrążyły okoliczności; pochlebiaią sobie, że zaprowadziły dobroczynne, prawdziwey wolności strzegące ustawy, ułatwiły tok Rządu, ulepszyły zarząd prowincyy przez podział kraiu a u Hiszpanów zarobiły sobie na wdzięczne wspomnienie przez wypracowanie księgi ustaw karnych i proiektów do ustaw, których krótkość czasu nie pozwoliła rozpoznać, a które polecaią mądrości i roztropności następuiącym zwyczaynym Stanom. — Otoż to iest korzyść Rządu reprezentacyynego żarówno zbawienna dla dla Tronów iaki narodów: ludzie się odmieniaią lecz ustawa zostaie a kray zbiera owoce systematu postępuiącego w ulepszeniu, nie będąc wystawiony na dowolności i odmiany bez planu, pozbawione wewnętrzney zgodności. — Wybrani od ludu, obeznani z iego potrzebami i życzeniami, wierni tłómacze powszechney woli, zaymą następcy nasi mieysca w tey świątyni ustaw dla pracowania około dobra i szczęścia kraiu. Onym pozostała droga powinność ukończyć wspaniałe dzieło, bez wystawienia go na zamach przemocy lub burzę namiętności. Ożywieni tém samém pragnieniem co my, nauczeni naszém niedoswiadczeniem, ustalą na zawsze szczęście ludu. Obyś WKMość cieszył się z znakomitego udziału, który masz w tych czynach. Obyś cieszył się z tego, że zasiadasz na tronie wspartym przez Konstytucyię i Stany, a z którego wypływa szczęście WKMości Nayiaśnieyszey rodziny i całey Hiszpanii, podczas, gdy my złożywszy dostoieństwo, którem nas ozdobiły ustawy poniesiemy życzenia ku szczęściu naszey oyczyzny daiąc z siebie nauczaiący przykład niezłomney wierności dla Konstytucyi Monarchii, posłuszeństwa ku ustawom i uszanowania dla uświęconey osoby W. K. Mości.«

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

W Izbie Niższey przełożył w d. 26. Lutego Kanclerz Izby Skarbowey Wydziałowi pytanie względem redukcyi 5 procentu. Kanclerz odwołał się w tey mierze do dawnieyszego zdarzenia (*precedent*) redukcyi 4 procentu wniesionego przez P. Pelham w r. 1749. Prawidłom tym nie sprzeciwiała się strona przeciwna całkowicie, powstały tylko niektóre głosy. Niechcąc sprzeciwiać się prawidłom, wyliczał P. Ellice mnóstwo zarzutów, na które iest owo pytanie wystawione. Twierdził mianowicie, iż iest w tym ogólna różnica od planu P. Pelhama. Dla czego nie, rzekł, ieżli raz wypadnie uczynić ofiarę i przełożyć właścicielom 5 procentów następne zmnieyszenie dochodów, i dozwolić onym czasu do namyślenia się nad tą rzeczą, czemu nie zapytać się onych wtedy raczey o ich zezwolenie iak o przeczenie?

P. Bunket przełożył w wydziale rolniczym użycie miliona na zakupienie zboża do składów. Przedstawiono mu atoli wysoką cenę, do którey doszły lepsze gatunki iakoteż nieużyteczność gorszych na chowanie.

Katolicy wyznania Rzymskiego z Roscommon i Clare podali Lordowi Wellesley adresa życzeń z powodu obięcia przez niego namiestniczey władzy. Adres Katolików z Clare obeymował nadzieię, że Wice-Król postara się o uchylenie kodexu karzącego. Wice-Król odpowiedział, iż obowiązkiem iego iest utrzymywać ustawy, a nie takowe odmieniać.

Gazeta wychodząca w Cork, zawiera wiadomość o 21 rozboiach popełnionych w kierunku ku Bandon. Przeraźliwe dochodzą wiadomości o nowo popełnionych gwałtach w Hrabstwie Limerick. Na posiedzeniu szczególnem uchwalono iednomyślnie do Wice-Króla prosbę, aby całe Hrabstwo Limerick poddadź pod bil o rozruchach.

Francyia.

Z Paryża d. 27. Lutego. — Na posiedzeniu wczorayszem Izby Deputowanych P. Cornet d'Incourt w imieniu Kommissyi upoważnioney do rozpoznania budżetu wydatków zdał sprawę z tey części proiektu skarbowego na rok bieżący. Przeszedł on różne rozdziały wydatków i obiaśniał przy każdym przełożone od Kommissyi redukcyie, wynoszące ogółem na 3,164,608 frank. tak, że całkowita summa wydatków na rok 1822 okazana pierwszem przełożeniem Rządowém (ieszcze za dawnego Ministeryium) na 895,113,636 frank. a podług poźnieyszego przełożenia (nowego Ministeryium) na 907,297,049 frank. zmnieyszonąby przezto była na 904,132,441 frank.

W Izbie Parów Hrabia Portalis imieniem Kommissyi upoważnioney do rozpoznania proiektu do ustawy, względem ukarania przewinien prassy zdał obszerną sprawę, w którey wyłożył dokładnie różne rozporządzenia proiektu przez Izbę przyiętego. Kommissyia wniosła iednomyślnie na przyięcie proiektu do ustawy. — W d. 25. Lutego rozpoczęły się rozprawy i trwały ieszcze w d. 26. Oto iest

spis mowców zapisanych za, nad i przeciwko proiektowi do ustawy. Za proiektem: Margrabia d'Herbouville, Hrabia de Saint-Roman, Hrabia Polignac, Xiążę Fitz-James, Xiążę Levis, Hrabia de Seze, Hrabia d'Orvilliers i Xiążę Brusac. — Nad proiektem: Hrabia Bastard, Margrabia Lally Tollendal, Xiążę Coigny, Hrabia Pontecoulant i Marszałek Davoust. — Przeciwko proiektowi: Xiążę de la Rochefoucauld, Xiążę Talleyrand, Baron de Barante, Hrabia Molé, Xiążę Broglie, Hrabia Segur, Hrabia Daru, Margrabia Dessolle, Xiąże Dalberg, Hrabia Lacépède, Hrabia Montalivet, Hrabia Lanjuinais, Xiążę Choiseul, Margrabia de Castellan, Margrabia Maison, Hrabia Belliard, Margrabia de Jaucourt i Xiążę Praslin.

Oto iest z d. 27. Lutego Monitora artykuł, który namienił naypierwey o zamachu Jenerała Bertona.

Zeszłey Niedzieli d. 24. b. m. wyruszył Jenerał Berton z Thouars otoczony byłym Porucznikiem artyleryi Delon w wytoczoney przed sądem woiennym w Tours sprawie osądzonym zaocznie, na czele pięciudziesiąt ludzi zbroynych z trzech kolorową chorągwią i kokardami, obróciwszy drogę swoię ku Saumur. Widząc oddział iazdy uczniów szkoły Saumurskiey, który na wiadomość o tym zbrodniczym zamiarze pospieszył, zatrzymał się przy moscie Thouet, kupa Jenerała Bertona uciekła w kierunku ku Doué. Udano się natychmiast za nią i dano rozkazy otoczenia iey w koło.«

Względem zamachu Jenerała Bertona zawiera Monitor z d. 28. Lutego: »Donosiliśmy wczoray, że kupa Jenerała Bertona, gdy iey zamiary względem Saumur spełzły, cofnęła się w kierunku ku Doué. Oddział ze szkoły woyskowéy wysłany za nią przybył na dodniem w mieysce wspomnione. Atoli Jenerał Berton już takowe opuścił; oddział bez zatrzymania się poszedł za nim i spodziewał się dogonić go na drodze Montreuil. Mieszkańcy Saumurscy, którzy w chwili, gdy się Jenerał Berton pokazał, byli przy moście w Thouet, zapewniaią, iż pokazanie się wychowańców szkoły, szykuiących się do uderzenia nań wprawiło go w zamieszenie. W Saumur uwięziono Officera na połowie żołdu będącego, nazwiskiem Roule, który przeszedł do buntowników; poymano tam także młodego człowieka, który na publicznym placu miał rzecz do ludu, chcąc go zbuntować.«

Gazeta Francyi z d. 1. b. m. zawiera bliższe szczegóły względem rozruchów zaszłych w d. 27. i 28. Lutego: »Onegday (d. 27.) około godziny 7 wieczorem zebrało się mnóstwo młodych ludzi w *Palais Royal* powiększéy części uczniów szkoły prawa i lekarskiéy, między któremi postrzegano także kilku młodzieży, którzy już należeli do rozruchów w Czerwcu 1820, i pociągli w massie do blisko leżącego kościoła Xięży *Petit-Pères*, gdzie każdego wieczora podczas postu bywaią kazania. Wnet kościół ow napełniła ta młodzież tak dalece, iż przybyłe poźniéy osoby na nabożeństwo nie miały iuż mieysca. Zaledwie duchowny zaczął kazać, gdy mu uczniowie bezbożnym przerwali krzykiem. Zaśpiewano sprośne pieśni i samego Arcybiskupa, który był w kościele i upomniał obecnych, aby szanowali swięte mieysce, nieprzyzwoitemi słowy obrażono. Rozruch i zgorszenie niepierwéy się uspokoiły, aż przybyła Policyia, która wypędziła spiskowych, a niektórych uwięziła hersztów. Wczoray (d. 28.) ponowiono te bezbożne zabiegi. Już w samym poranku poprzylepiane były kartki na szkole prawa i lekarskiéy. Wzywano wszystkich uczniów, aby się wieczorem o godzinie 8. zebrali w *Palais Royal*, w celu obrażania na nowo sług Religii w świątyni. Pięć do sześciuset młodych ludzi cisnęło się w oznaczonéy godzinie z pałacu Royal ku wszystkim przystępom wiodącym do kościoła Xięży *des Petits-Péres*. Atoli wszystkie te mieysca osadził mocno oddział żandarmeryi konnéy, okazuiący w tém zdarzeniu nad wszystkie pochwały stałość i umiarkowanie. Gdy mniéy lub więcéy liczne kupy chciały koniecznie wcisnąć się do kościoła, siła zbroyna zmuszona była odeprzeć ich i rozproszyć. Nie słyszano o żadnym nieszczęsnym przypadku; kilku burzycieli spokoyności uwięziono. O godzinie 11 przywrócono zupełnie spokoyność w téy dzielnicy miasta; przy pierwszém zbiegowisku pozamykano wszystkie sklepy. Mówią, że Jenerał D*** (Demarçay) został w tym natłoku uwięziony, gdzie rozprawiał i różne robił jesta.

Pierwsza Izba Trybunału Cywilnego Paryzkiego trudniła się w dniu 25. Lutego przy zamkniętych drzwiach sali sprawą względem złożonych u P. Lafitte pięciu millionów. P. Dupin bronił legataryiuszów, zaś P. Persil P. Lafitte. Sąd odłożył dalsze postępowanie do dni osmiu, po których słuchany ma bydź Prokurator Królewski P. Jacquinot de Pampelune.

Znany bankier i Deputowany, P. Lafitte przesłał do wydawcow dziennika Paryzkiego i innych gazet Paryzkich, pod d. 28. Lutego na-

stępuiący list, dla wyiaśnienia różnych wieści, będących w obiegu względem należytości iaką winien iest do maiątku po Buonapartym. »Gdy Napoleon opuszczał Paryż w r. 1815 chcąc się udadź do Ameryki północney, kazał wypłacić kassie domu P. Porregaux, Lafitte i kompanii, którego iestem likwidatorem, summę 4,200,000 fr.; summa ta miała bydź następnemi wpływami powiększona do 5 millionów. Dom móy wydał: 1) rewers na 5 millionów, za okazaniem do wypłacenia; 2) list na kredyt do bankierów Filadelfickich również do wypłacenia za okazaniem na tęż samę summę. Tym sposobem Napoleon miał dwa effekta, aby względem tey summy, czyli to w Paryżu lub gdzie indziey mogł rozporządzić. Należące się wypłaty, które te pięc millionów miały uzupełnić, nieweszły, a rzeczywiście odebrana summa 4,220,000 frank. zmnieyszona została powoli, cząstkowemi wypłatami za assygnacyiami Napoleona, na 3,149,000 frank. które dom móy winien iest do spuścizny po nim pozostałéy. Wyciąg z testamentu Napoleona własnoręcznie pisanego, złożonego w Londynie, okazuie, że mianował wykonawców testamentu. Z temi wyciągami i listem maiącym podpis Napoleona, lecz nie iego ręką pisanym, przychodzą wykonawcy testamentu, do mnie iako do likwidatora domu Porregaux, Lafitte i komp. i żądaią obrachowania i odebrania nazwyżku. Wykonawcy testamentu wiedzą, że chcę zapłacić, zgadzaią się atoli zemną, iż muszę zaprzeczyć wypłaty, którąby mnie oraz zupełnie nie uwolniała i twierdzą, iż maią prawo wydadź mi ważny kwit; obrońcy moi sądzą przeciwnie. Ten oto punkt rozdziela nas. — Wnoszą oni z moiey strony, że list, uważany iako pełnomocnictwo, odwołany iest przez smierć mocodawcy i nie może bydź uważany iako rozporządzenie na przypadek śmierci, ponieważ onemu nie dostaie prawnych formalności; testament własnoręcznie pisany, przełożony iedynie wyiątkowo, nie może bydź prawnie wykonany przeciwko trzeciemu iako dłużnikowi massy spadkowéy, że nie mogę narzucać się sędzią względem pytań prawa politycznego i cywilnego iakie mogłoby pozostać względem ważności tego tytułu; że ważność takowego uznać powinni prawni dziedzice, lub zaprzeczyć; że podług praw naszych nie masz żadnego dziedzictwa bez dziedziców, czyli prawnych reprezentantów; aby takowy przedstawił się iako krewny z prawem do następstwa, we wdowie lub Państwie; że nakoniec nie mnie, lecz wykonawcom testamentu zależy wyszukać tego ktokolwiek ten iest prawny dziedzic i stawić go iako stronę. Słowem: Zdaniem moich obrońców mowię do wykonawców testamentu: gotów iestem zapłacić, lecz chce bydź upoważniony: nie chce poddawać się niebezpieczeństwu płacenia po dwa razy. Niechay wasze tytuły i prawa, zatwierdzone będą prawnie po rozparciu się ze stroną prawną; lub dozwolcie, abym przez złożenie téy summy w kassie konsygnacyyney zupełnie był uwolniony. Taka iest sprawa tocząca się między PP. wykonawcami testamentu a byłym domem Perregaux Lafitte i Kompanii.«

(podp.) »Lafitte.«

Królestwo Polskie.

— Z Warszawy. —

W Kaliszu na zgromadzeniu politycznem Cyrkułu II. tegoż miasta, pod Laską JW. Nieszkowskiego większością głosów obrani zostali Deputowanym na Seym JW. Stan. Piwnicki Prezes Kom. Woiew. Sandomirskiego, a Radcą Woiew. W. Józef Miklaszewski Patron Tryb. W. Kaliskiego.

W Garwolinie pod Laską Marszałkowską JW. Franc. Olszewskiego obranymi zostali Radcami Woiew. WW. Ant. Pniewski i Mik. Kamiński. — W Wieluniu pod Marszałkostwem JX. Chrzanowskiego Kano. Gniezn. Radcą Woiew. obranym został JX. Lisiecki Kan. Płocki. W Kalwaryi pod Przewodnictwem Marszałka JW. Piótra Mroczka Posłem obrany został JW. Winc. Gawroński a Radcami Woiew. JWW. Józ. Wisniewski i Bend. Achmatowicz. — W Jędrzeiowie obrany został Posłem JW. Jan Hrabia Ledochowski Marszałek tegoż Seymiku, a Radcami Woiew. JWW. Stanisł. Wężyk, i Ant. Oraczewski.

Kilkanaście listów odebranych w Warszawie z Łomży donoszą o wydarzonym tam smutnym przypadku. Młody i maiętny Obywatel Woiew. August. L. M. miał niewiadomo o co zayście z swoim dawnym Przyiacielem, które miało się zakończyć poiedynkiem, lecz M. zamiast stawienia się na wyznaczoney godzinie, odebrał sobie życie wystrzałem z pistoletu, w zostawionem zaś liście wyraził, iż woli sobie życie odebrać niż poledz od ręki przeciwnika, który go obraził. Zostawił oraz Testament znamionuiący rzadką dobroć serca; poczynił wiele dobroczynnych zapisów.

Redakcyia F. Krattera. — Drukiem J. Pillera.